

תוכנית לאומית אסטרטגית לשימור ושיקום נחלי ישראל

אוגוסט 23

אגמא
המרכז לאגני
היקוות ונחלים

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

דני עמיר
תכנון
סביבתי

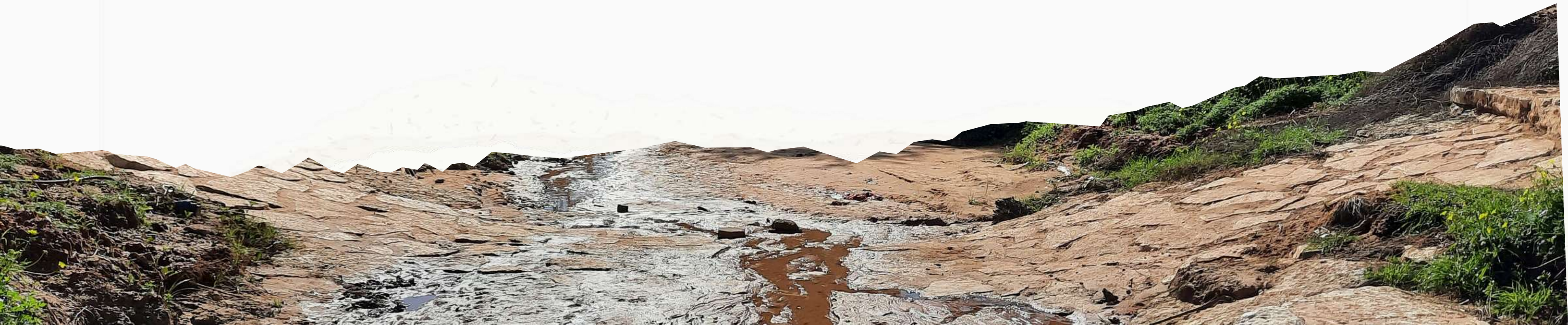

Geffen
Management Consulting

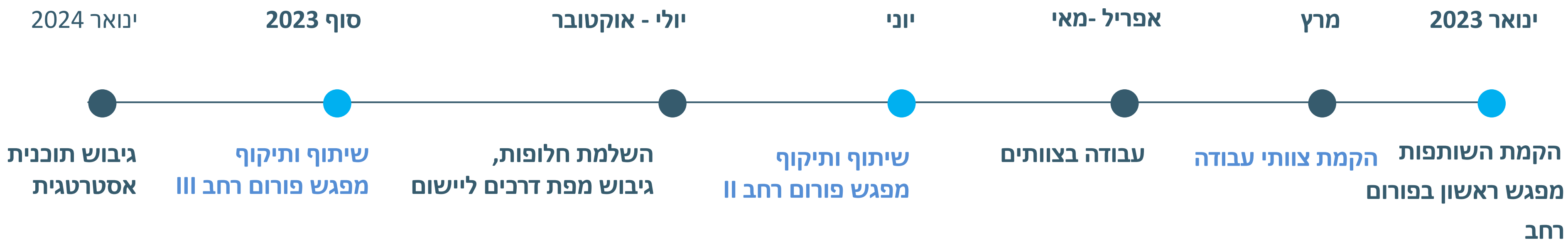
MNS
CONSULTING

המטרה

גיבוש תוכנית לאומית אסטרטגית לשימור ושיקום נחלי ישראל
תוך קביעת יעדים ומדדים לטווח זמן קצר, בינוני וארוך
והתמקדות בחסמים המרכזיים

המהלך

תזכורת: המבנה הארגוני של המהלך

צוות מרכז (יוזמי המהלך)

- המשרד להגנת הסביבה
- רט"ג
- אגמא
- (משרד החקלאות)

ניהול וריכוז המהלך.
תדירות: שבועית

צוות מוביל

- רשות המים
- מנהל התכנון
- רמ"י
- משרד החקלאות
- רט"ג

שותפות המובילה את המהלך ברמה האסטרטגית.
הסרת חסמים.
תדירות: דו חודשית.

צוותי עבודה

- **מים:** איכות ומשטר זרימה
- **שיקום** נחלים
- ניהול נחלים בראיה לאומית

בחינת חלופות, שקילת אפשרויות וגיבוש מתווי פעולה.
עבודה בין חודשי אפריל – נובמבר, 5-6 מפגשים מרוכזים

פורום מקצועי רחב

כ-90 נציגי ממשלה, רשויות, אקדמיה וארגונים סביבתיים.
3 כינוסים רחבים לעדכון, מישוב ותיקוף העבודה

נציגות בפורום הרחב (כינוס 28.6.23)

צוותי העבודה

צוות ניהול נחלים בראיה לאומית

גיבוש המלצה על תפיסת הפעלה ארגונית וניהולית הנדרשת על מנת לנהל את הנחלים בישראל בכל ההיבטים הנוגעים לנחל: תכנון, ניהול השטח, איכות המים, קהילה, תיירות, חקלאות, ניקוז

צוות איכות ומשטר מים

גיבוש תמונת הצלחה והיעדים להקצאת מים לנחלים ולשמירה על איכות המים בנחלים, בהתייחס לכלל מקורות הזיהום איתור מנופי השינוי המרכזיים הצעת פתרונות וקידום מהלכים מתואמים

צוות שיקום נחלים

הגדרת תמונת הצלחה הגדרת צרכים לשיקום בדרגות שונות קביעת קריטריונים לשיקום ותיעדוף יעדים לשיקום נחלים פתרונות לחסמים רגולטוריים, מבניים, קביעת מנגנוני תקצוב וכיו"ב

צוות איכות מים ושחרור מים

שם	ארגון
יוחנן בורשטיין	רשות המים
בני יעקובי	משרד החקלאות
אמיר ארז	המשרד להגנ"ס
ניצן עזרא	המשרד להגנ"ס
רונן זהבי	המשרד להגנ"ס
שרית כספי אורון	המשרד להגנ"ס
דרור פבזנר	המשרד להגנ"ס
פניאלה דותן	המשרד להגנ"ס
דוד ויינברג	משרד הבריאות
זהר הוברמן לאנג	משרד הבריאות
דועאא שחאדה עדאווי	משרד הבריאות
אבי אוזן	רט"ג
יובל סבר	רט"ג
רז תמיר	חיא"ל
אייל שני	רשות ניקוז כרמל
רויטל ג'וזואה ליבנת	מהנדסת מים
עידן ברנע	חלה"ט
דנה טבצ'ניק	חלה"ט

צוות שיקום נחלים

שם	ארגון
נטע ליפמן	משרד הגנ"ס
דרור פבזנר	משרד הגנ"ס
שרית כספי אורון	משרד הגנ"ס
רונית ליברסאט	רמ"י
שירי פונדמינסקי	משרד הבינוי והשיכון
מגי ברטן	מנהל התכנון
רחלי קולסקי	מנהל התכנון
בני יעקובי	משרד החקלאות
רועי אגוזי	משרד החקלאות
אבי אוזן	רט"ג
דנה מילשטיין	רט"ג
ניר אנגרט	רט"ג
אסף צוער	רט"ג
אורית סטוקלסקי	קק"ל
אסף לנגלבן	מועצה אזורית גליל עליון
הילה שגיא	מועצה אזורית גליל עליון
איל קנץ	רנ"ק ירדן דרומי
שירי פירדמן	רנ"ק ירדן דרומי
אריק ליבוביץ	רנ"ק ירקון
מיכל שורק	רנ"ק ירקון
אילן רוזנבלום	רשות נחל הירקון
יונתן רז	רשות נחל הירקון
דנה טבצ'ניק	החברה להגנת הטבע
דנה אלשטיין	החברה להגנת הטבע

צוות מים: איכות ומשטר זרימה

בהובלת יוחנן בורשטיין מרשות המים וניצן עזרא מהגב"ס

1 התקיימו שלושה מפגשים של הצוות הרחב (20 משתתפים) בנושא איכות המים ומפגשים של תת צוות מצומצם בעניין משטר הזרימה

2 גובשה הסכמה על תמונת ההצלחה

3 לאחר ניתוח החסמים זוהו שישה מנופי שינוי אסטרטגיים שיביאו ליישום תמונת ההצלחה והחלו להסתמן מספר פתרונות אסטרטגיים

תמונת ההצלחה – צוות המים

בנחלי ישראל יזרמו מי מקור באיכות טובה ובמשטר זרימה טבעי, תתקיים בהם מערכת אקולוגית משגשגת ובריאה וישמרו המאפיינים הייחודיים של כל נחל. כל אלו יאפשרו מגוון שימושים לרבות נופש ופנאי.

משרדי הממשלה, שלטון מקומי וגופי חברה אזרחית יפעלו בנחישות ובשילוב ידיים לטובת שיקום ושמירה על נחלי ישראל תוך רמת מעורבות גבוהה של כלל הציבור.

מנופי שינוי אסטרטגיים למימוש תמונת ההצלחה

מיפוי גורמי הזיהום, סמכויות הטיפול ומכשירי הטיפול הקיימים אפיון תחומי אחריות ומנגנון בינמשרדי לניהול מתואם ואיגום משאבים (משאבי אכיפה, ידע, יכולות, כוח אדם ועוד).

הפסקת הזרמת זיהום לנחלים

שילוב כוחות של כלל המשרדים באפיון התקן שמוביל הגנ"ס

תקינה וניטור

אימוץ תכנית האב של רשות המים, ניתוח החסמים והמאמצים הנדרשים מיתר המשרדים והגופים ובחינת פתרונות אסטרטגיים נוספים

הפסקת הזרמת קולחים לנחלים

הסרת חסמים תכנוניים וקידום תשתיות

בהמתנה

בהמתנה

מקורות מימון

הוגדרו יעדים אסטרטגיים, נותחו החסמים והועלו פתרונות ראשוניים ברמה אסטרטגית

שיקום משטר הזרימה הטבעי והקצאת מים לנחלים

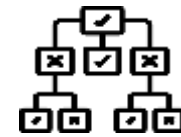
צוות שיקום נחלים

המטרה - לייצר כלי להמשך העבודה:

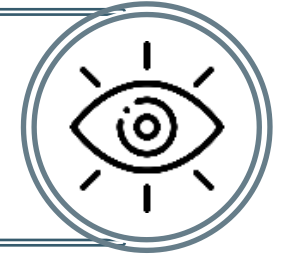
כלי המאפשר להגדיר יעדים
על פני זמן

כלי תומך קבלת החלטות
בכל הנוגע לשיקום נחלים

כלי המאפשר לאפיין את
מצב הנחלים הנוכחי

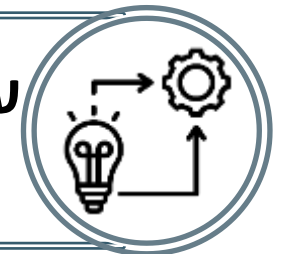
הוגדרו חמש הקטגוריות שמגדירות מהו נחל בריא

1

לכל קטגוריה נקבעו פרמטרים מדידים תוך השענות על
הגדרות שנעשו בעבודות ייעודיות קיימות

2

עבור כל קטגוריה/פרמטר הוגדרו מהלכים נדרשים למימוש,
גורם אחראי לביצוע כל מהלך ושותפים קריטיים

3

ביחס למהלכים שהוגדרו, העמקה נוספת לאיתור מהלכים
חסרים וכן אתגרים וחסמים מרכזיים

4

נמצא בעבודה

ההגדרה לנחל בריא

הנחל יכול מרחב מובחן המתאים לתפקודו הדינאמי; יכול מערכת נופית, סביבתית, אקולוגית, עשירה ומגוונת; יתאפיין במשטר זרימה טבעי ונקי ממזהמים; יקיים את תפקודו על מנת לאפשר ניהול נגר מיטבי; ויאפשר להגדיל את תועלתו לציבור

מה?

צוות שיקום נחלים וצוות איכות מים ושחרור מים הגדירו מהלכים נדרשים לביצוע על מנת לממש את תמונת ההצלחה שהוגדרה

מהלכים

The image shows three overlapping pages of a document. The top page is titled 'הנהלת נחלים - מנגנון מוסדות לניהול' and contains a table with columns for 'מטרה' (Goal), 'תחומי אחריות' (Responsibility Areas), and 'המלכיה' (Mechanisms). The middle and bottom pages contain detailed text and lists of points related to water management regulations and procedures.

ההגדרה לנחל בריא

הנחל יכול מרחב מובחן המתאים לתפקודו הדינאמי; יכול מערכת נופית, סביבתית, אקולוגית, עשירה ומגוונת; יתאפיין במשטר זרימה טבעי ונקי ממזהמים; יקיים את תפקודו על מנת לאפשר ניהול נגר מיטבי; ויאפשר להגדיל את תועלתו לציבור

כעת על צוות הניהול להגדיר את אופן מימוש המהלכים (תפיסת הפעלה ארגונית וניהולית הנדרשת על מנת לנהל את הנחלים בישראל בכל היבטים הנוגעים לנחל)

איך?

ועוד

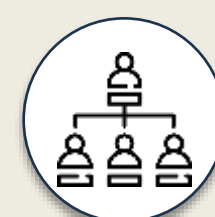
מקורות למשאבים

סמכויות

אחריות

מבנה ארגוני

ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר
-------	--------	-----	-------	-----	------	------	--------	--------	---------	--------

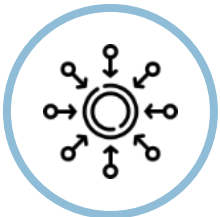
פגישות דו חודשיות

צוות מצומצם ובכיר המתנהל בשותפות מלאה
 הרכב: הגנ"ס, רשות המים, חקלאות, רמ"י, מנהל התכנון,
 רט"ג, אגמא

צוות מוביל

עבודה שוטפת

צוות מרכז

מפגש 3

הצגת התוצר וגיבוש מפת דרכים ליישום

מפגש 2

הצגת התוצרים של כל אחד מהצוותים לקבלת הערות ותובנות סופיות

מפגש התנעה

מפגש 1

פורום מקצועי

מפגש 3   מפגש 2   מפגש 1

מפגש התנעה ודיון במודל העבודה הרצוי

צוות ניהול

" נחלים חוצים בסלע לא בזכות כוחם

אלא מכוח התמדתם"

ג'ים ווטקינס סופר אמריקאי